

Utbildningsinspektion i Varmsätraskolan och Kila skola, förskoleklass och grundskola åk 1-6

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Varmsätraskolan och Kila skola

Skolverket sände den 22 november 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Varmsätra och Kila rektorsområde har bestått av undervisningsrådet Inger Nyberg-Gummesson och experten Maria Bennet. Besök i Varmsätra och Kila rektorsområde inleddes den 10 februari och avslutades den 11 februari 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Varmsätraskolan och Kila skola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Varmsätraskolan och Kila skola genomfördes formella intervjuer med lärare i förskoleklass samt årskurserna 2 och 6. Intervjuer genomfördes också med elever från förskoleklass och årskurserna 2 och 6 samt föräldrar till dessa elever. Slutligen intervjuades rektorn. Lektioner i årskurserna 2 och 6 besöktes. Inspektörerna blev guidade runt i skolans lokaler av en elev i årskurs 2 på Varmsätra skolan. Under besöket gjordes även dokumentstudier på plats.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Varmsätraskolan	Antal barn/elever
Förskoleklassen	15
Skolbarnsomsorgen	44
Grundskolan	106

Kila skola	Antal barn/elever
Förskoleklassen	10
Skolbarnsomsorgen	37
Grundskolan	83

Varmsätraskolan och Kila skola är två landbygdsskolor för elever från förskoleklass t.o.m. årskurs 6. Varmsätraskolan ligger i byn Varmsätra ca 10 km utanför centrala Sala på väg mot Uppsala och Kila skola ligger intill Kumla kyrka ca 5 km utanför Sala på väg mot Västerås. Varmsätraskolan ligger längs byvägen

medan Kila skolas område avslutar en mindre byväg. Båda skolornas läge gör att utomhusmiljön är god för eleverna.

Varmsätraskolan som är från 1800-talet byggdes till 1967 och renoverades 1995. Kila skola byggdes 1957, en större om- och tillbyggnad skedde i början av 1990-talet.

De flesta eleverna på skolorna åker skolskjuts, ca 95 procent. De flesta bor i närliggande byar, men kommer även från Sala centralort samt från Västerås kommun.

Skolornas personal arbetar i arbetslag. I Kila skola arbetar årskurserna 2 och 3 åldersblandat i övrigt är grupperna åldershomogena på skolorna. Skolorna omfattas även av skolbarnsomsorg.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Varmsätra- och Kila skola visar eleverna som intervjuades att de både kan lyssna och framföra egna åsikter. De intervjuade eleverna i årskurs 2 uppger att de är vana att arbeta tillsammans vilket kan vara en grund till deras goda kommunikationsförmåga. Däremot framkommer i intervjuerna att de inte är vana vid att ha inflytande över det egna lärandet i någon högre grad. De saknar till exempel möjlighet att kunna påverka det vardagliga arbetet i planeringsskedet, vilket styrks i lärarintervjuerna.

Enligt de intervjuade eleverna har skolorna klassråd där frågor av "skolgårdskaraktär" behandlas medan pedagogiska frågor inte diskuteras. I elevrådet kan eleverna vara med och påverka genom att exempelvis utforma skolans gemensamma trivseregler. Tanken är, enligt rektorn att frågor som tas upp på klassrådet skall vidarebefordras till elevrådet för beslut. Flertalet elever kände inte till denna process.

De flesta eleverna upplever att skolan är en trygg plats, men de är medvetna om att det finns kamrater som är ensamma eller som hamnar i konflikter. De uppger också att det kan vara bråkigt i skolbussen, men säger sig vara trygga. Eleverna uppger i allmänhet att lärare utan dröjsmål agerar om någon kränkning inträffar. Att flertalet elever känner sig trygga bekräftas i intervjuerna med föräldrarna.

Skolorna i arbetar enligt kvalitetsredovisningen med enkäter för att utvärdera trygghet och trivsel. I Varmsätraskolan skall elevernas arbetsmiljö kartläggas varje höst och vår genom enkätundersökningar, men ingen enkätundersökning har gjorts innevarande läsår. I Kila skola genomförs en enkätundersökning varje läsår, men sammanställning av enkäten saknas. Inspektörerna konstaterar det är bra att skolorna har intentionen att följa upp hur eleverna uppfattar sin arbetsmiljö men att avsaknaden av sammanställningar av enkäterna är ett hinder för skolorna i bedömnings- och uppföljningsarbetet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet avseende normer och värden i en del avseenden är av god kvalitet, men skolorna bör förbättra elevernas möjlighet till inflytande över det egna lärandet. Skolorna bör genomföra och sammanställa sina enkäter för att kunna bedöma och följa upp skolans resultat av normer och värden.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

För att vara delaktig i och ha inflytande över sitt lärande bör eleverna ha kunskap om målen för utbildningen. Ingen av de intervjuade eleverna har en tydlig uppfattning om vad t.ex. kursplanemål innebär. Någon av de yngre eleverna tolkar mål som att de får måla i ämnet bild. Vid intervjuerna framkommer att målen i princip är okända även för de äldre eleverna.

I Varmsätraskolan och Kila skola finns sammanställningar av de nationella proven som genomförts i årskurs 5. Resultaten i år följande på Varmsätra- respektive Kila skola; 81 procent respektive 57 procent uppnådde målen i svenska, 68 procent respektive 64 procent uppnådde målen i engelska och 72 procent respektive 57 procent uppnådde målen i matematik. Skolorna anger att andel elever som uppnådde målen i samliga kursplaneämnen är 63 respektive 57 procent. Inspektörerna bedömer att det är synnerligen viktigt att skolorna systematiskt analyserar resultaten och vidtar åtgärder för att förbättra dessa. En analys av om stödet till elever i behov av särskilt är tillräckligt bör vara en del i uppföljningsarbetet.

Varmsätraskolan har även ett uppföljningsmaterial för ämnet engelska. Materialet används i bedömningen av kunskaper i läsning, i verbal kommunikation samt i hur eleven lyssnar och skriver. Materialet saknar datering och anger inte i vilka årskurser det används. Även sammanställningar saknas.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet inom området kunskapsresultaten behöver förbättras. Skolorna bör även analysera om stöd ges till eleverna i tillräcklig utsträckning. Elevernas kännedom om målen för utbildningen behöver förbättras.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Eleverna skall ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Elever i årskurs 2 uppger att de har klass- och elevråd där de tar upp frågor som till exempel handlar om elevernas önskemål om utemiljön, anordnande av diskotek etc. Enligt eleverna i årskurs 6 tar råden även upp frågor som "Hur har ni det i klassen?" och "Hur är det på rasterna?". Eleverna i årskurs 6 anger att läraren utser eller lottar representanterna till elevrådet. På Varmsätra skola leds rådet av elev, på Kila skola är det rektorn som leder mötet. Elevråden på skolorna protokollförs. De intervjuade eleverna i årskurs 2 uppger att det är rektorn som bestämmer, "fast han är jättesnäll".

Eleverna uppfattar att läraren är den som bestämmer i klassrummet. Deras eget inflytande kan bestå i att välja brevkompis, rastaktivitet etc. Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) fastslår att läraren skall utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan.

Ett gott exempel på elevernas delaktighet i det egna lärandet finns i ämnet idrott och hälsa för årskurs 3 i Kila skola. Eleverna i årskurs 3 delas in i mindre grupper som får ansvara för planering och genomförande av en lektion. Lektionen skall bestå av uppvärmning, aktivitet samt avslutningsvis avslappning. Eleverna planerar genom att besluta om aktivitet och gör en ritning över uppställningar och eventuella redskap. Lektionen avslutas med en muntlig sammanfattande utvärdering. Kamraterna respekterar dem som leder lektionen och lär sig att de ibland är ledare och ibland följare. Även de äldre eleverna på Kila skola uppger att de är delaktiga i planeringen av ämnet idrott och hälsa.

De intervjuade lärarna i årskurs 6 på Kila skola uppger att eleverna får vara med och välja tema, egna testfrågor och diskutera arbetssätt medan eleverna uppger att den egna planeringen följer lärarens.

Både Kila- och Varmsätraskolan arbetar med skoloråd som ett samverkansorgan mellan skolan och hemmet. Föräldrarepresentanter finns från förskoleklass till och med årskurs 6. Minnesanteckningar förs och distribueras till övriga föräldrar. Exempel på frågor som kan tas upp är "Valen inför skolår 7", "motorikbanan", "bussbälten" etc.

Inspektörerna bedömer att formerna för arbetet med elevernas inflytande över det egna lärandet bör ses över och struktureras eftersom inspektionen visar att omfattningen på detta till stor del styrs av enskilda lärare.

Skolan skall enligt Lpo 94 samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla innehåll och verksamhet. Föräldrarna i Varmsätraskolan uppger vid intervjun att skolans personal är aktiv om kränkningar sker, men det finns föräldrar som anser att skolan skall kontakta hemmet snabbare. "Vårdnadshavare till elever som är inblandade bör informeras skyndsamt" enligt Skolverkets allmänna råd avseende kränkande behandling. Andra föräldrar uppger ibland att personalen slätar över genom uttalanden som "Det är typiskt tjejer". Inspektörerna vill betona att vårdnadshavare tidigt skall få information om eventuella kränkningar och att alla signaler om kränkningar skall tas på allvar.

Skolorna använder sig av samma "policydokument" mot kränkande behandling. Dokumentet är av god kvalitet enligt inspektörerna. Dokumentets består bland annat i en tydliggörande målsättning, en övergripande inledning om fenomenet kränkande behandling samt några beskrivningar med exemplifieringar av vad kränkande särbehandling kan vara. Trots detta saknas beskrivning om vad som händer i ett fall där eleven känner sig kränkt av en vuxen, vilket bör tydliggöras. De intervjuade eleverna känner i allmänhet inte till policydokumentet, men de uppger att det finns lärare som alltid frågar hur de har haft det under rasten när de kommer in och att de agerar om kränkningar uppstår. På Kila skola arbetar man med att utveckla elevernas möjligheter att konstruktivt kommunicera med varandra efter en konflikt. Eleverna i årskurs 6 uppger att de varje vecka arbetar med "projekt Charlie", ett värdegrundsprojekt om bland annat använder rollspel för att gestalta till exempel. en konfliktsituation. Inspektörerna bedömer att skolornas förebyggande arbete mot kränkande behandling är bra men att programmet mot kränkande behandling bör utvecklas enligt ovan.

"RIK-skolan" kan enligt inspektörerna ses som ett hälsofrämjande inslag i skolorna. RIK står för rörelse, idrott och kultur och är ett samarbete mellan kultur- och fritidsförvaltning, skolförvaltning samt föreningar i kommunen. RIK vill bland annat ge flickor och pojkar lika stor chans till aktivitet samt motverka tidig specialisering inom olika idrotter.

Skolornas har en gemensam skolsköterska som arbetar förebyggande med bland annat hygienfrågor. Skolhälsovården omfattar även hälsokontroller och enkla sjukvårdsinsatser.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet med området arbetsmiljö och delaktighet till stora delar är av god kvalitet. Skolorna bör dock förbättra rutinerna och arbetssätten för elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande. Skolorna bör också komplettera sitt policydokument mot kränkande särbehandling så det även omfattar kränkningar av elev från vuxens sida.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Skolorna har på olika vis och i olika stor omfattning konkretiserat de nationella kursplanerna. I Varmsätraskolan har inspektörerna fått ta del av ett dokument som benämns "Svenska, lärarens blad" som är en form av konkretisering av kursplanen i ämnet svenska. Dokumentet omfattar årskurserna 4 till och med 6. I ämnet matematik har skolan bestämt sig för att använda ett förlagsutformat material i matematik. Kunskaperna delas in i olika steg från förskoleklassen till och med årskurs 6.

I Kila skola har personalen haft sin utgångspunkt i att alla årskurser skall omfattas av konkretiseringarna av de nationella målen. Därmed kan all personal överblicka vad eleverna bedöms kunna från och med förskoleklass till och med årskurs 6. Konkretiseringarna innehåller ämnena svenska, matematik och engelska.

Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta vidare med att konkretisera kursplanemålen i alla ämnen.

Ämnet hem- och konsumentkunskap finns i skolans timplan, men de intervjuade eleverna i årskurs 6 uppger att "de skulle baka i 6:an, men det skedde bara någon enstaka gång. Läraren trodde inte vi ville ha ämnet". En del av undervisningen uppger eleverna görs i hemmet, t.ex. har de tvättat och städlat hemma som en del i skolarbetet. I intervjun med personal i Kila skola finns goda idéer hur undervisningen i ämnet hem- och konsumentkunskap kan utvecklas. Inspektörerna bedömer dock att kursplanen inte följs. Inspektörerna bedömer även att skolornas undervisning i No måste stärkas. Anmärkningsvärt är att ingen av de intervjuade eleverna i årskurs 6 uppfattar att de har haft biologi. Enligt Lpo 94 skall eleverna i årskurs 5 "känna till några exempel där biologins upptäckter har påverkat vår kultur och världsbild," samt "känna till några exempel där biologisk kunskap används för att förbättra våra livsvillkor, t.ex. växtförädling och genetik." Det är angeläget att skolorna organiserar sin undervisning så att det blir möjligt för eleverna att nå kursplanernas mål i årskurs 5 i alla ämnen.

I intervjun med personal som arbetat med de yngre eleverna framkommer att elever och personal arbetar med tema på torsdagar. Ett tema har varit sagor, och pågått i sex veckor. I temat arbetar eleverna i mindre åldersblandade grupper från förskoleklass till och med årskurs 3. Eleverna väljer vad de ska "forska" om och på vilket sätt de ska redovisa.

Eleverna i årskurs 6 uppfattar att alla skall arbeta enskilt med samma områden under samma tid, eleverna får vänta in varandra. Enligt inspektörerna kan detta dämpa elevernas lust till lärande. De intervjuade eleverna i årskurs 6 deltar sporadiskt i utvärdering av genomfört arbete. Utvärderingen sker på olika sätt och är både ämnes- och lärarberoende.

Skolorna erbjuder elever och föräldrar utvecklingssamtal. Vid utvecklingssamtalen informerar läraren om hur eleven har klarat de nationella proven samt om eleven behöver stöd i någon form. Vissa lärare i skolorna arbetar med att dokumentera elevens lärande i en så kallad utvecklingsplan. Läraren använder i förekommande fall utvecklingsplanen som utgångspunkt i utvecklingssamtalet.

Föräldrarna i Kila skola uppger vid intervjun att eleverna kan få stöd vid behov. Åtgärdsprogram används, men det finns åtgärdsprogram som inte följs upp enligt föräldrantervjuerna. Det är av vikt att programmen skrivs konkret för att elev och förälder skall förstå innebörden och för att åtgärderna skall kunna följas upp och utvärderas. Barn i behov av särskilt stöd kan även få detta i den "lilla gruppen" i Vamsätraskolan. Skolan skriver åtgärdsprogram och har tillgång till en specialpedagog. Skolans dokumentation anger att både elev och föräldrar har ansvar för vissa åtgärder och även skriver under programmet. Inspektörerna vill påpeka att skolan är ansvarig i stödarbetet och att eleven och föräldrarnas underskrift saknar rättsverkan. Elever som har större behov av stöd i motorisk träning kan få detta genom lärare som har övergripande ansvar i kommunen och som benämns motorisk pedagog.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den pedagogiska verksamheten och undervisningen är godtagbar. Skolorna bör konkretisera kursplaner för alla skolans ämnen. Skolorna bör också förbättra åtgärdsprogrammen så att de lättare kan förstås av elever och föräldrar samt utvärderas av dessa tillsammans med läraren. Inspektörerna bedömer att stöd ges men är osäker på omfattningen av detta. Undervisningen i hem- och konsumentkunskap samt inom No-ämnena måste organiseras så att det blir möjligt för eleverna att nå kursplanernas mål för årskurs 5.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Rektorn har i olika lång tid varit rektor i Varmsätraskolan respektive Kila skola. I Varmsätraskolan är han ny för läsåret men i Kila skola har han haft ansvaret de sex senaste åren. Rektorn deltar i veckovisa möten med kollegor samt träffar skolchefen en gång varje månad. Skolchefen har formulerat en uppdragsbeskrivning med sina förväntningar på rektorer i kommunen. Rektorn har administrativt stöd, lokaliserat på Lärkbacksskolan.

Rektorn är uppskattad av personal och elever. Han känner alla elever vid namn och enligt personalen uppfattas han som närvarande genom att han tar sig tid med dem även om han inte alltid befinner sig på skolan. Rektorn är lyhörd och positiv till personalens egna idéer, men driver i stort sett inget skolutvecklingsarbete enligt personal-, föräldra- och rektorsintervjuerna. Rektorn anger att han i huvudsak har arbetat med organisatoriska frågor, men delvis också med innehålls- och pedagogiska frågor genom elevrådsarbetet. Rektorn uppger att styrning och uppföljning sker genom utvecklingssamtalen med personalen, men hans intention är att arbeta för en bättre samverkan mellan arbetslagen för att ta tillvara den goda kompetens som finns. Inspektörerna bedömer att rektors pedagogiska ledning behöver stärkas. I övrigt visar inspektionen att skolan saknar formella beslut avseende anpassad studiegång och placering i särskild undervisningsgrupp.

Kvalitetsredovisning saknas i Varmsätraskolan efter rektorsbytet. Däremot har inspektörerna fått ta del av två tidigare redovisningar. Kila skola har en aktuell kvalitetsredovisning som till struktur och i val av områden följer kommunens mall. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen behöver utvecklas så att den bättre innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta med anledning av detta.

Det finns en lokal arbetsplan för Varmsätraskolan. Planen bör ses över eftersom den är inaktuell. Vissa delar av planen är daterad till januari 2002 och andra delar saknar datering. Planen gäller för två skolor varav den ena har lagts ned. Kila skola har ett liknande dokument som benämns "VÅR VISION" och är från höstterminen 2002. I dokumentet finns en "mobbningsplan" som saknar aktualitet. Inspektörerna bedömer att båda skolornas arbetsplaners innehåll bör aktualiseras samt spridas för kännedom. Aktuell dokumentation är av vikt för god informations samt en tydlig styrning och ledning.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet med området styrning och ledning är godtagbart. Rektorn bör utveckla sitt pedagogiska ledarskap och skolans kvalitetsredovisning bör också förbättras genom att beskriva hur skolan uppnår de nationella målen och vilka åtgärder som planeras. Arbetsplanerna har inte reviderats på många år och används inte i verksamheterna, vilket måste förbättras. Formella beslut om elevers placering i särskild undervisningsgrupp och om anpassad studiegång måste finnas.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Föräldrarna på Varmsätraskolan är nöjda med den information de får från skolan. De uppger att en kontinuerlig dialog förs mellan hem och skola genom bland annat veckobrev. Veckobreven är ett gemensamt arbetssätt för hela skolan och därmed får alla föräldrar brev oavsett i vilken årskurs de har barn. Skolan har också en samrådsgrupp där föräldrarna upplever att de får gehör i de dialoger som förs. Inspektörerna konstaterar att det är positivt att föräldrar även lyfter fram den goda kommunikationen med skolbarnsomsorgen där de lätt kan lägga fram synpunkter. I Kila skolan anger föräldrarna utvecklingssamtalen som det viktiga mötet för föräldrainformation.

Ingen av skolorna har elever som är berättigade till modersmål. Däremot finns det någon elev som har svenska som andraspråk.

På skolorna finns RIK-skola (se område 3) som utgör elevens val. Utifrån förordningskraven skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val. Eleven skall därmed kunna fördjupa och bredda sina kunskaper i ett eller flera ämnen. Innehållet och inriktningen skall vara förenliga med målen i kursplanerna. Inspektörerna bedömer att skolans sätt att hantera elevens val inte är förenligt med bestämmelsernas krav.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolorna måste erbjuda eleverna elevens val på det sätt bestämmelserna anger. På Varmsätraskolan förekommer avgifter i utbildningen, vilket inte är godtagbart.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Enligt skollagen är kommuner skyldiga att för undervisning använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Rektor för Varmsätraskolan och Kila skola uppger att all personal har utbildning avsedd för den undervisning de skall bedriva. Vid eventuell rekrytering skriver

rektor ett underlag till förvaltningen som handlägger annonseringen av denna. Inspektörerna bedömer att lärarnas formella kompetens är god.

Skolornas gemensamma kompetensutveckling har skett utifrån en handlingsplan inom ramen för Europeiska socialfondens projekt, Växtkraft Mål-3. Även för den individuella kompetensutvecklingen har skolorna upprättat planer. Miljö är ett av skolans prioriterade områden för kompetensutveckling.

Inspektörerna bedömer att lokalerna på skolorna är lite slitna, men ändamålsenliga. Skolorna använder sig av de bibliotek som finns på skolorna samt den bokbuss som besöker dem en gång i månaden. Datorer och datautrustning fungerar förhållandevis väl med undantag för svårigheter i uppkopplingen mot Internet på Varmsätraskola, vilket delvis är en orsak till att datorerna inte blir en naturlig del i det vardagliga arbetet i skolan. I övrigt finns tidsenliga läromedel. Båda skolorna har utrymme för olika aktiviteter på skolgårdarna och utomhusmiljön är fin.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resurserna är goda, men att skolan bör se över datasupporten på Varmsätraskolan.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i vissa avseende är bra. Det gäller t.ex. skolans arbete med värdegrundsfrågor och skolans resurser i flera avseenden.

Det finns dock behov av insatser inom följande områden.

Normer och värden

- Elevernas möjlighet till inflytande över det egna lärandet bör förbättras.
- Skolorna bör genomföra och sammanställa sina enkäter för att kunna bedöma och följa upp skolans resultat av normer och värden.

Kunskaper

- Kunskapsresultaten bör förbättras i samtliga ämnen.
- Skolorna bör analysera om stöd ges till eleverna i tillräcklig utsträckning.
- Elevernas kännedom om målen för utbildningen behöver förbättras.

Arbetsmiljö och delaktighet

- Skolorna bör förbättra rutinerna och arbetssätten för elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande.
- Skolorna bör komplettera sitt policydokument mot kränkande särbehandling enligt författningsbestämmelserna.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

- Skolorna bör konkretisera de nationella kursplanerna i skolans ämnen.
- Skolorna bör förbättra åtgärdsprogrammen så att de lättare kan förstås av elever och föräldrar.
- Åtgärdsprogrammen bör på ett bättre sätt utvärderas.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

- Rektorns pedagogiska ledarskap behöver förbättras.
- Skolans kvalitetsredovisning bör förbättras så att den beskriver hur skolan uppnår de nationella målen och vilka åtgärder som planeras med anledning av detta.

Resurser

- Datasupporten på Varmsätraskolan bör förbättras.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

- Eleverna ges inte möjlighet att uppnå målen för årskurs 5 i hem- och konsumentkunskap samt inom No-ämnena (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

- Det saknas formella beslut avseende elevers placering i särskild undervisningsgrupp och om anpassad studiegång (5 kap. 5 och 10 §§ grundskoleförordningen).
- Aktuella arbetsplaner saknas (2 kap. 23 § grundskoleförordningen).

Tillgång

- Elevens val erbjuds inte på det sätt bestämmelserna anger (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-05-02	Stockholm

Inger Nyberg-Gummesson
Maria Bennet